

**Verslag van de gezamenlijke bijeenkomst gemeenteraden en Rekenkamercommissie
Wassenaar, Voorschoten, Oegstgeest en Leidschendam-Voorburg,
op 13 december 2017 in het gemeentehuis van Oegstgeest**

Aanwezig:

Voorzitter:	de heer W. Kuiper
Namens de Rekenkamer- commissie:	de heer D. Kamermans (voorzitter) alsmede 4 leden
Namens de gemeenteraden:	Wassenaar: 5 leden Voorschoten: 5 leden en griffier Oegstgeest: 4 leden en griffier Leidschendam-Voorburg: 3 leden en griffier
Namens de werkgroep Evaluatie:	de heer G. Nijhof mevrouw R. Pasterkamp
Verslag:	mevrouw J. Beaumont

1. Opening en vaststellen agenda

De **voorzitter** opent de bijeenkomst en heet de aanwezigen hartelijk welkom. Hij stelt zichzelf voor en inventariseert hoeveel raadsleden per gemeente aanwezig zijn in de zaal.

Hij constateert dat een aantal aanwezige gemeenteraadsleden langer dan vier jaar als raadslid actief is. Zij kunnen terugkijken op hun ervaring met de huidige Rekenkamercommissie (RKC). Een jaar geleden is een enquête gehouden; de respons was echter niet heel groot. Uit die enquête is een aantal aandachtspunten naar voren gekomen, waar vanavond hopelijk iets dieper op ingegaan zal worden. Vanavond kan alles ter tafel komen; een aantal vooraf bedachte thema's zal in ieder geval ook aan de orde komen.

Het verslag van deze bijeenkomst zal inclusief de presentaties nog voor de Kerst aan alle raadsleden toegezonden worden.

2. Presentatie van de heer D. Kamermans, voorzitter RKC

De heer **Kamermans** geeft een powerpointpresentatie over de RKC, welke presentatie als bijlage 1 bij dit verslag wordt gevoegd.

Nav de presentatie wordt gevraagd of er vanuit de raden iets gedaan kan worden aan het versnellen van de termijn van hoor en wederhoor. De heer **Teunissen** (RKC) antwoordt dat de gemeentesecretarissen verzocht kunnen worden binnen een bepaalde termijn te reageren. De laatste jaren begint het een patroon te worden dat er tijdens een onderzoek van de RKC documenten niet naar boven zijn gekomen; dat zorgt soms voor vertraging.

De heer **Cramwinckel** (Voorschoten) vraagt of er contacten zijn met andere RKC's in de omgeving, om van elkaar te leren of om gezamenlijk onderzoeken op te pakken over thema's die ook in andere gemeenten spelen. De RKC is nu sterk bestuurlijk georiënteerd, maar soms zijn rapporten zo belangrijk dat deze ook goed aan inwoners uitgelegd zouden moeten worden. De heer **Kamermans** antwoordt dat er eens per jaar een gestructureerd overleg is met RKC's in Zuid-Holland Noord. Hem is recent verzocht mee te doen aan een onderzoek in de Bollenstreek over de jeugdzorg. Deze RKC heeft echter aangegeven de onderzoeksopzet van dat onderzoek onvoldoende te vinden en ervoor gekozen daar niet aan mee te doen. Dat onderzoek bleek uiteindelijk ook niet door te gaan. De RKC kijkt graag bij andere RKC's en is ook genegen onderzoeken gezamenlijk te doen. De RKC is terughoudend in het zoeken van publiciteit, want de RKC brengt inzichten uit aan gemeenteraden en colleges en het is aan hen daar iets mee te doen. Voor de inwoners is het het belangrijkste om te weten wat er met een RKC-rapport gaat gebeuren. De RKC presenteert een rapport altijd aan de gemeenteraad. De heer **Willemse** (RKC) voegt hieraan toe, dat de RKC ook vaak een persbericht laat uitgaan als een rapport is afgerond; zodoende worden de burgers ook bereikt.

De heer **Van Dissel** (Oegstgeest) vraagt of ook maatschappelijke partijen of zelfs inwoners bij de RKC met een verzoek kunnen komen om een bepaald thema te onderzoeken. De heer **Kamermans** heeft dat niet eerder meegemaakt. De heer **Teunissen** (RKC) merkt op dat een dergelijk verzoek een aantal keren tot de RKC is gekomen de afgelopen jaren, maar die verzoeken zijn vaak te specifiek. De heer **Nijenhuis** (Voorburg) meent dat

de RKC is opdracht van de raad handelt, dus als een derde iets zou willen dan kan hij zich richten tot de raad. De RKC is volgens de verordening inderdaad een commissie van de raad, aldus mevrouw **Pasterkamp**. Die scheidslijn is belangrijk om politiek neutraal te blijven als RKC.

3. Evaluatie Rekenkamercommissie

3.1 Presentatie/inleiding namens werkgroep Evaluatie, met uitkomsten

De heer **Nijhof** zegt dat in de zomer van 2016 de werkgroep Evaluatie van start is gegaan. Het voorlopige rapport is in december 2016 met de RKC besproken, waarna de puntjes op de i zijn gezet. In de raadscommissies heeft de werkgroep haar bevindingen toegelicht. Vervolgens is het rapport door de raden geaccordeerd. In november is de werkgroep weer bij elkaar gekomen. Nav de commentaren uit de verschillende raadscommissies heeft de werkgroep getracht een aantal conclusies te trekken.

Mevrouw **Pasterkamp** vervolgt, dat de belangrijkste conclusie betrekking heeft op de werkdruk, in combinatie met aanscherping van het proces en budgetvragen. De vraag of de vergoeding aan de RKC nog up-to-date was, kwam daarbij ook aan de orde. Uit de enquête bleek dat de meeste raadsleden daar geen zicht op hadden. De voorkeur van de raadsleden is wel dat de RKC binnen het bestaande budget blijft opereren, aangezien de deelnemende gemeenten financieel onder flinke druk staan. De werkgroep heeft bekeken hoe het proces tussen het bepalen van het onderzoek tot aan het uitvoeren van het rapport geoptimaliseerd zou kunnen worden. De werkgroep stelt voor dat de RKC vanaf nu de raden niet meer apart vraagt om een onderzoek te presenteren, maar dat er drie maal per jaar een werkconferentie wordt georganiseerd waarin de RKC één of twee onderzoeken presenteert. De aanwezige raadsleden kunnen zodoende ook met raadsleden van andere gemeenten overleggen over het rapport. De raadsleden kunnen dan tevens met de RKC inhoudelijk over het onderzoek in gesprek en vooruitkijken naar wat in de toekomst aan onderzoeken gewenst is. Dit lijkt haar ook een verlaging van de werkdruk bij de RKC.

De heer **Nijhof** merkt tav hoor en wederhoor op, dat de vraag wel eens gehoord wordt of dat wel moet gebeuren want dit wordt als belemmerend ervaren. Raadsleden zijn het niet altijd eens met de resultaten, maar daarover wordt in commissieverband besproken. De vraag is ook wat er met de aanbevelingen gebeurt. Er zou een systeem moeten komen waarin te zien is wat er met de aanbevelingen gedaan wordt. Er zijn diverse administratieve systemen waarin een aparte map kan komen met de RKC-onderzoeken en daaraan gekoppeld een termijn waarop gereageerd moet worden. Vwb ex-ante en ex-post onderzoeken: uit de enquête is gebleken dat de voorkeur duidelijk ligt bij ex-post. Hierbij kwam volgens mevrouw **Pasterkamp** ook de vraag aan de orde hoe ervoor gezorgd kan worden, dat de RKC politiek neutraal blijft. Zodra van tevoren onderzoeken gedaan worden, is dat namelijk moeilijk. Bij hoor en wederhoor geldt hetzelfde: als er veel tijd zit tussen de uitkomst van het rapport en het moment dat de raad het rapport ziet, is het vaak mosterd na de maaltijd of het college heeft zich al in stelling gebracht. Daarom heeft de werkgroep ook nagedacht over een permanentere begeleidingscommissie van de RKC. De presidia zouden tezamen met de griffie de drie werkconferenties kunnen organiseren; in dat geval zou een permanentere begeleidingscommissie niet nodig zijn. Anderzijds kan het handig zijn bij een groot onderzoek dat de opdrachtgevers nauw met elkaar kunnen communiceren over het onderzoek. Daarmee wordt ook de kans vergroot dat het onderzoek wordt opgepakt. Zij wil graag van de RKC advies over het opvolgen van het onderzoek.

De heer **Nijhof** zegt dat de afgelopen jaren aan het eind van het jaar de raden vaak verzocht is met onderwerpen te komen die de RKC kan onderzoeken, zodat deze meegenomen konden worden in de jaarplanning.

Mevrouw **Pasterkamp** meldt tot slot dat de werkgroep adviseert om in de verordening vast te leggen, dat de RKC-leden geen raadslid zijn van een deelnemende gemeente. Mocht er ooit weer een werkgroep Evaluatie komen dan roept zij de aanwezigen op zich daarvoor aan te melden, gelet op haar positieve ervaringen als lid van de werkgroep.

3.2 Bespreken thema's

Nav de presentatie merkt de heer **Overbosch** (Voorschoten) op, dat het hem verheugt dat de nadruk bij de onderzoeken ligt op ex-post. Het voorstel enkele conferenties per jaar te houden, vindt hij goed; minder positief vindt hij om daarnaast een permanente begeleidingscommissie in te stellen. De heer **Nijhof** stelt dat het of of is. Alleen bij zware onderwerpen zou een begeleidingscommissie wenselijk zijn. De **voorzitter** meent dat in dat geval beter een klankbordgroep in het leven geroepen kan worden voor het betreffende onderzoek.

De heer **Overbosch** (Voorschoten) vindt het moeilijk dat aan colleges minder tijd gegeven zal worden om te reageren. Mevrouw **Pasterkamp** geeft aan dat die termijn nu soms een half jaar is. Een maand zou ook kunnen. De **voorzitter** refereert aan de eerdere suggestie hoor en wederhoor af te schaffen. Als de hoor en wederhoor zo destructief is in tijd dan is dat inderdaad een optie, meent de werkgroep volgens mevrouw **Pasterkamp**. De RKC is immers in eerste instantie van de raad. De heer **Knoester** (Leidschendam-Voorburg) denkt dat voor beide standpunten iets te zeggen is. Hij stelt voor een keer een proef te doen met beide opties en daarna te bekijken wat de consequenties daarvan zijn. Achteraf zouden de colleges gevraagd kunnen worden wat zij ervan vonden. De heer **Willemsse** (RKC) verduidelijkt dat de termijn voor hoor en wederhoor drie tot vier weken bedraagt; dat is een normale termijn. Het ambtelijke hoor en wederhoor kan wel uitlopen. De heer **Egmond** (griffier Leidschendam-Voorburg) vraagt zich af of het voor de discussie over een rapport niet beter zou zijn wanneer dat rapport zonder bestuurlijk commentaar van de colleges aan de raden aangeboden zou worden. Dat kan ook een

betere opvolging van de aanbevelingen tot gevolg hebben. De heer **Kamermans** denkt dat er niets op tegen is een keer een proef te doen met beide opties. Per onderwerp zal dat echter verschillen. Het recente rapport over de financiën van Voorschoten bijvoorbeeld is zonder enige consultatie van het college verschenen. Daar heeft de RKC ook geen commentaar op gekregen. Hij stelt voor dat de RKC in ieder geval strakkere termijnen verbindt aan hoor en wederhoor. Hij meent dat door deze discussie de RKC gesterkt wordt om vrij te zijn in de vorm die hiervoor gekozen wordt. De heer **Van den Ouweelen** (Oegstgeest) vindt het zelf redelijk storend wanneer hij een rapport van de RKC openslaat en dat begint met de reacties van de verschillende gemeenten. Er is een relatie tussen hoor en wederhoor, en de implementatie: de implementatie zal lastiger zijn wanneer bestuurlijk zwaar wordt ingezet. Dat risico is inderdaad aanwezig, aldus de **voorzitter**. De heer **Bloemendaal** (Wassenaar) lijkt het goed wanneer strakkere termijnen en met name een deadline worden gehanteerd voor hoor en wederhoor. Mevrouw **Pasterkamp** merkt op dat als raadsleden zaken op een handigere manier georganiseerd wensen zij het beste een initiatiefvoorstel kunnen opstellen voor de raden. Die zaken moeten namelijk wel vastgelegd worden. De **voorzitter** beaamt dat inderdaad de besluiten door de raden genomen moeten worden. Ook het vaststellen van het verslag van vanavond hoort daarbij. Hij constateert dat ambtelijke hoor en wederhoor niet ter discussie staat. Bestuurlijke hoor en wederhoor wordt door de RKC naar opportuniteit ingepland, afhankelijk van het onderwerp. De heer **Kamermans** voegt daaraan toe, dat aan bestuurlijke hoor en wederhoor een termijn gekoppeld zal worden.

De heer **Bremmer** (Voorschoten) meent dat de RKC zich kort nadat de nieuwe raden van start gaan zou moeten presenteren in een bijeenkomst. In de Leidse regio was sprake van een stuurgroep en klankbordgroep; dat is een intensief traject maar er wordt dan wel intensief aan een thema gewerkt. De bijeenkomsten moeten geen saaie werkconferenties zijn; hij stelt voor om ook eens een bijeenkomst te houden in bijvoorbeeld Naturalis, de Leidse Schouwburg. De vorm is heel belangrijk, evenals een leuk programma. Een klankbordgroep met daarin uit elke raad drie leden is tijdsintensief maar ook heel aantrekkelijk en het werkt.

De heer **Segers** (RKC) vraagt de aanwezige raadsleden waar de voorkeur voor ex-post onderzoeken vandaan komt. De **voorzitter** heeft het a-politieke karakter als argument gehoord. De heer **Overbosch** (Voorschoten) bevestigt dat, maar een ander argument is dat wanneer de RKC een nadrukkelijke rol gaat spelen als ex-ante je je op een bepaalde manier gaat committeren. Dat maakt dat de RKC moeilijk onafhankelijk kan adviseren en dat maakt het tevens voor de gemeenteraad lastiger. De heer **Segers** (RKC) geeft op verzoek een voorbeeld van een ex-ante onderzoek: beoordeling van de Woonvisies. In dat rapport zit geen politiek standpunt, maar er wordt in aangegeven op welke aspecten je moet letten bij het opstellen van een Woonvisie. Dat onderzoek werd erg op prijs gesteld bij de raden. De **voorzitter** meent dat een dergelijk onderzoek meer op een handreiking lijkt dan op een onderzoek. De heer **Segers** (RKC) vervolgt, dat bij ex-ante onderzoeken ook scenario's geschetst kunnen worden waarmee rekening gehouden kan worden. Mevrouw **Lamers** (Voorschoten) vraagt welk ex-ante onderzoek van de RKC niet een gereedschapskist was. De heer **Sorber** (RKC) denkt hierbij aan een stresstest, waarbij het primaire doel is inzicht te geven in wat er gaat gebeuren zonder daar een politieke stelling over in te nemen.

De **voorzitter** begrijpt dat er voorbeelden zijn van ex-ante onderzoeken die nuttig kunnen zijn voor de raden.

De **voorzitter** refereert aan het voorstel om enkele bijeenkomsten als deze per jaar te houden. Wordt daarmee niet het risico gelopen dat veel raadsleden afwezig zijn op die bijeenkomsten? De heer **Nijhof** meent dat mensen gewoontedieren zijn; er zou dus een vaste routine moeten zijn in de bijeenkomsten. Als er jaarlijks in maart, juni en oktober bijeenkomsten gehouden zouden worden dan kan een traditie opgebouwd worden. Mevrouw **Pasterkamp** meent dat het ook niet noodzakelijk is dat voltallige fracties bij deze bijeenkomsten aanwezig zijn. De heer **Willemse** (RKC) denkt dat RKC-leden wel tijd hebben voor dergelijke bijeenkomsten. De timing is hierbij wel van belang: veel RKC-onderzoeken moeten er op een bepaalde tijd liggen bijvoorbeeld omdat een bepaalde wetgeving geïmplementeerd moet worden. Andere onderzoeken moeten weer klaar zijn vlak voor de begroting. Hij weet niet of vaste bijeenkomsten met die timing meelopen. Van fundamentele aard is het feit, dat in een werkconferentie niet het politieke debat plaatsvindt; die vindt plaats in commissie en raad. Met zo'n bijeenkomst wordt die discussie verplaatst van de raadszaal naar een andere setting. Wanneer vindt dan de besluitvorming over aanbevelingen plaats? De heer **Kamermans** onderstreept de woorden van de heer Willemse, maar hij meent dat het een het ander niet uitsluit. Het voorstel om werkconferenties te organiseren, vindt hij verheugend. Daarin zou iets minder op de actualiteit van het rapport ingegaan kunnen worden en wat vooruit gekeken kunnen worden. Er moet ruimte zijn om te bekijken hoe met onderwerpen omgegaan moet worden. De heer **Overbosch** (Voorschoten) denkt dat als gekozen gaat worden voor klankbordgroepen bij specifieke onderwerpen het verstandig is van tevoren een aantal spelregels te formuleren. Ook is het van belang om af te spreken of de klankbordgroep gaande het onderzoek verantwoording moet afleggen over de keuzes die zij maken en adviezen die zij uitbrengen aan de RKC.

De heer **Van der Does** (griffier Voorschoten) merkt op dat veel raadsleden vanavond niet aanwezig zijn. Hij spreekt geregeld met andere griffiers in de regio en in die gremia wordt besproken hoe de raden het best bereikt kunnen worden. Iedereen wil een paar keer per jaar iets voor de raden organiseren, maar hij ziet steeds de agenda van raadsleden vol lopen en dat zij daarover mopperen. Hier moet goed mee omgegaan worden, want de raden moeten er wel bijgehouden worden. De **voorzitter** denkt dat het goed is dat nieuwe raadsleden straks snel een feeling krijgen bij de RKC. De heer **Bloemendaal** (Wassenaar) benadrukt de harde noodzaak van een verbinding tussen de RKC en de gemeenteraden. Of die verbinding nu tot stand komt dmv werkconferenties of puzzelritten, die verbinding moet wel tot stand gebracht worden want die is er volgens hem niet. De heer **Van**

Dissel (Oegstgeest) heeft ervaring in een klankbordgroep en die klankbordgroep liep er steeds tegenaan: zorg dat de discussie in de raad blijft en niet in de klankbordgroep. Dat geldt volgens de **voorzitter** voor zowel klankbordgroepen als werkconferenties en presentatiebijeenkomsten. Mevrouw **Pasterkamp** merkt op dat in de werkgroep Evaluatie is gezegd: beschouw een presentatie van een RKC-rapport als een beeldvormende bijeenkomst en dus niet een politiek debat. Het gaat om het contact tussen raadsleden en de RKC, en het contact tussen de raadsleden onderling.

De **voorzitter** schorst de bijeenkomst voor een korte pauze (21.00-21.10h).

De **voorzitter** verwijst naar eerdere uitspraken inzake de implementatie. De heer **Nijhof** herhaalt dat in de administratieve systemen een aparte map aangebracht kan worden met RKC-rapporten, waaraan ook actiemomenten gekoppeld kunnen worden. De **voorzitter** denkt dat de griffies zich hierover zouden moeten buigen. De heer **Egmond** (griffier Leidschendam-Voorburg) meent dat drie van de vier griffies hetzelfde systeem hebben, waarin aanbevelingen opgenomen kunnen worden waar colleges vervolgens zelfstandig op kunnen reageren. De griffies kunnen dat bewaken en hier signalen over afgeven. Mevrouw **Dewkali** (griffier Oegstgeest) zegt dat Oegstgeest als enige een ander systeem heeft. Oegstgeest heeft een bestuurlijke planner maar die werkt niet. Zij denkt dat met elkaar gekeken moet worden naar een gezamenlijk piepsysteem. De heer **Sorber** (RKC) vindt zo'n systeem een mooie eerste stap maar wat is het vervolg daarop. De heer **Bloemendaal** (Wassenaar) zegt dat dit een kwestie van discipline is. De heer **Willemse** (RKC) stelt zich een systeem voor met daarin een lijstje dat afgevinkt kan worden wat gedaan is. Anderzijds zijn de aanbevelingen die de raad vaststelt een opdracht aan het college. Het college kan daarnaast ook een rapportageverplichting opgelegd worden waarin uitgelegd wordt of en zo ja hoe de aanbevelingen zijn opgepakt. Mevrouw **Dewkali** (griffier Oegstgeest) zegt dat dit punt op de aandachtspuntenlijst geplaatst kan worden evenals geagendeerd worden. De presidia zitten hierbij aan het stuur. Mevrouw **Pasterkamp** meent dat als je aanbevelingen wilt vastleggen deze omgezet moeten worden in een initiatiefvoorstel. Ook kan in een debat over zo'n initiatiefvoorstel gekomen worden tot toezeggingen door het college; die komen vervolgens weer op de aandachtspuntenlijst. Dit behoeft een goed samenspel tussen griffie en presidium. Het lijkt de **voorzitter** goed wanneer een dergelijk proces op papier wordt gezet.

De heer **Kamermans** is van mening dat het in de eerste plaats van belang is, dat de RKC goed overneembare aanbevelingen formuleert. Vervolgens is het aan de raden om de colleges erop aan te spreken, dat er wat gedaan wordt met die aanbevelingen; de RKC is op dat moment buiten beeld. De heer **Overbosch** (Voorschoten) is het eens met wat er is gezegd, maar de consequenties moeten ook aanvaard worden: hier moet mankracht voor georganiseerd worden en dat is lastig.

Tav de vergoeding in relatie met de hoeveelheid werk van de RKC-leden heeft de **voorzitter** vanavond gehoord, dat de raden de vergoeding binnen het bestaande kader van € 1,13 per inwoner wensen te houden. De heer **Egmond** (griffier Leidschendam-Voorburg) merkt op dat in Voorschoten eerder een discussie heeft plaats gevonden om op het budget voor de RKC te bezuinigen; dat voorstel is niet doorgegaan. Ook nu wordt weer bekeken of op die post bezuinigd kan worden. Dit zijn inderdaad politieke afwegingen, aldus de **voorzitter**. De heer **Van Dissel** (Oegstgeest) wijst op de mogelijkheid om andere gemeenten toe te laten tot deze RKC. De heer **Knoester** (Leidschendam-Voorburg) vindt de vergoeding laag, gelet ook op de goede kwaliteit van de onderzoeken; wat hem betreft zou de vergoeding hoger kunnen zijn. Op de vraag of andere gemeenten zouden kunnen toetreden tot de RKC antwoordt de heer **Kamermans**, dat de RKC aanvankelijk voor drie gemeenten werkte. De RKC staat open voor nieuwe toetreders in de omgeving; wel moet bekeken worden onder welke condities dat dan gebeurt. De **voorzitter** denkt dat meer gemeenten in een RKC ook meer complexiteit met zich meebrengt.

Opgemerkt wordt dat de RKC ook over de doelmatigheid gaat. Het zou goed zijn te bekijken of de aanbevelingen van de RKC ook tot kostenbesparingen leiden; dat zou een argument kunnen zijn om de vergoedingen wat te verhogen. De heer **Veelenturf** (Leidschendam-Voorburg) wijst op de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers, die adviseert over de hoogte van de vergoedingen. De **voorzitter** denkt dat € 1,13 zeker niet aan de bovenkant zal zitten. Voordat Voorschoten op dit budget gaat bezuinigen, zou hier inderdaad ook over nagedacht moeten worden. Hij constateert dat vanavond in het algemeen wordt gesteld, dat de hoogte van de vergoeding niet geheel in verhouding staat tot de kwaliteit van de onderzoeken. Mevrouw **Pasterkamp** stelt dat de werkgroep Evaluatie niet heeft aangegeven de vergoeding te hoog of te laag te vinden, maar de werkgroep heeft wel het draagvlak binnen de gemeenten geïnventariseerd om die vergoeding te verhogen. Bij twee gemeenten is er niet veel ruimte, dus als het reëel wordt bevonden om de vergoeding te verhogen dan zal dat op een andere manier binnen het budget geregeld moeten worden. De **voorzitter** denkt dat de vergoeding de komende jaren niet veel hoger zal worden dan € 1,13. De heer **Nijhof** bevestigt dit.

Tav de onderwerpkeuze voor onderzoeken merkt de heer **Overbosch** (Voorschoten) op, dat enkele jaren geleden de secretaris van de RKC een rondje langs de fracties heeft gemaakt om te vragen welke ideeën er leefden. Hij stelde dat toen zeer op prijs. De **voorzitter** kan zich voorstellen dat een dergelijk rondje met de nieuwe raden gemaakt wordt. De RKC is ambitieus; zijn de raden daarover tevreden? Mevrouw **Lamers** (Voorschoten) meent dat de raden een goede RKC nodig hebben voor de ondersteuning bij de uitvoering van hun taken. Zeker met het oog op de omgevingswetten die eraan komen, zullen alle zeilen bijgezet moeten worden. Mevrouw **Pasterkamp** denkt dat een goede afstemming met de griffies en gemeentesecretarissen over de planning belangrijk is. Zij heeft de afgelopen jaren regelmatig gezien, dat goede rapporten in de lade bleven

liggen en daardoor actualiteit verloren. Zodra een onderwerp gekozen is, moet in de ambtelijke organisatie en raadsagenda vooruit gepland worden zodat het voldoende aandacht en tijd krijgt. De heer **Willemse** (RKC) is daar ook voorstander van. Echter, er zijn ook voorbeelden bekend van rapporten die niet of te snel behandeld werden. Het was bijvoorbeeld bekend dat het rapport over de riolering in Wassenaar pas na het zomerreces zou komen, maar Wassenaar heeft toch besloten het Rioleringsplan nog voor die zomer te behandelen. In Leidschendam-Voorburg is eenzelfde voorbeeld bekend. De heer **Egmond** (griffier Leidschendam-Voorburg) merkt op dat niet ieder onderzoek uitgebreid gepresenteerd hoeft te worden, omdat de situaties in de gemeenten anders kunnen liggen. In Leidschendam-Voorburg kwam het rapport over de rioleringen op een moment nadat die gemeente het Rioleringsplan net had vastgesteld. De heer **Willemse** (RKC) denkt ook dat de RKC een rapport over eenzelfde onderwerp niet op hetzelfde moment bij elke gemeente hoeft te presenteren. Dat zou ook gefaseerd kunnen gebeuren.

De heer **Veelenturf** (Leidschendam-Voorschoten) heeft het gevoel dat de RKC nog niet verinnerlijkt is. Bij alles wat raadsleden doen, zouden zij ook moeten toetsen aan rapporten van de RKC. Opgemerkt wordt dat velen denken dat de RKC alleen over geld (rekenen) gaat, terwijl de RKC er is om het bestuur te helpen het bestuur goed in te vullen.

De heer **Van Dissel** (Oegstgeest) uit zijn complimenten over de RKC-rapporten. Hij wijst op het rapport indertijd in Leiden *Grip op samenwerking*, dat veel impact heeft gehad. Wellicht is het goed bij grote overlegcircuits een onderlegger te hebben waarin is opgenomen welke relevante onderzoeken reeds uitgevoerd zijn. De heer **Bloemendaal** (Wassenaar) denkt dat er misschien ook een beetje sprake is van een imagoprobleem van de RKC; het gaat om meer dan geld alleen. De RKC moet op een andere manier op de kaart komen. De heer **Veelenturf** (Leidschendam-Voorburg) is ook zeer te spreken over de kwaliteit, betrokkenheid en timing van de RKC. Het lijkt hem goed te werken langs een aantal strategische onderzoekslijnen. De Omgevingswet komt eraan en die wet vraagt heel veel van de gemeenten. De RKC heeft een aantal onderzoeken in gang gezet die hiervoor belangrijk zijn. Ook zijn er grote projecten zoals de Duivenvoordecorridor, een ingewikkeld ruimtelijk project waar veel belangenafweging moet plaatsvinden en waar politiek verschillend naar gekeken kan worden. Het gaat voortdurend om de vraag hoe groen, geld en gemeenschappelijkheid op een goede manier met elkaar verbonden kunnen worden. Het lijkt hem goed om ook zo naar de toekomstige agenda te kijken: er zitten lijnen in het programma maar die zijn niet echt expliciet gemaakt.

De heer **Kamermans** dankt de aanwezigen voor de complimenten. Het project Burgerinitiatief kijkt inderdaad vooruit: wat gaat er straks gebeuren en wat gebeurt er nu. De RKC wil beter aansluiten op de strategische agenda's. De signalen die vanavond naar voren komen, neemt de RKC in ieder geval mee. Door meer te investeren in het begin van de trajecten en in een vroeger stadium met elkaar af te stemmen, is de kans groter dat de RKC uiteindelijk een goed rapport presenteert. Met vier gemeenten en vele fracties zal er altijd een wisselend beeld naar voren komen; het is de verantwoordelijkheid van de RKC daar verstandige keuzes in te maken. Er zijn veel goede voornemens vanavond geuit, maar de tijd en het geld zijn beperkt; de RKC is zich daarvan bewust.

3.3. Conclusies en hoe nu verder

De **voorzitter** merkt op dat de verordening op een aantal punten gewijzigd zou moeten worden:

- RKC-leden zijn geen raadsleden,
- de benoemingsprocedure is omslachtig,
- hoogte van de vergoeding,
- verplichting richting colleges inzake implementatie van de aanbevelingen en termijnen van hoor en wederhoor.

Mevrouw **Pasterkamp** stelt voor dat aan de gezamenlijke griffies gevraagd wordt in samenspraak met de RKC een opzet te maken voor zo'n verordening. De raden zal een gelijklopende verordening voorgelegd moeten worden; dat maakt de verordening werkbaar voor de RKC. De **voorzitter** meent dat de werkgroep Evaluatie daar ook bij betrokken zou moeten worden.

De heer **Overbosch** (Voorschoten) vraagt naar een alternatief voor de omslachtige benoemingsprocedure. De **voorzitter** verduidelijkt dat elk RKC-lid door alle vier de raden goedgekeurd moet worden. De heer **Willemse** (RKC) merkt op dat er een ontwerp-wetsvoorstel gereed ligt om door de Tweede Kamer te worden behandeld. Daarin worden ook wijzigingen in de RKC-functie aangebracht, die ook gevolgen hebben voor de verordening. De 'Rekenkamercommissie' wordt omgevormd tot 'Rekenkamer'. De mogelijkheid om raadsleden lid te laten zijn van de Rekenkamer wordt bij wet uitgesloten. Tevens komen er wellicht nog wijzigingen omtrent de bevoegdheden van de Rekenkamer vwb persoonsgegevens; die wijzigingen hoeven niet in de verordening geregeld te worden. Het lijkt hem handig parallel te lopen met die wetswijzigingen. De **voorzitter** stelt dat nooit bekend is hoe het loopt met voorstellen tot wetswijziging. De heer **Egmond** (griffier Voorschoten) geeft aan dat er eigenlijk vier RKC's zijn: elke gemeenteraad stelt namelijk zijn eigen RKC in en dat is vier keer dezelfde. Volgens hem is de benoemingsprocedure al zo efficiënt als mogelijk is. Dit wijzigingspunt in de verordening kan dus vervallen, aldus de **voorzitter**. De griffies zullen het initiatief nemen om met een voorstel te komen. Mevrouw **Pasterkamp** zegt dat de werkgroep Evaluatie haar medewerking toezegt, al is een aantal leden niet meer herkiesbaar dus dat zou voor de verkiezingen moeten gebeuren. Zij merkt ter informatie op, dat de raden van Oegstgeest, Voorschoten, Leiderdorp en Zoeterwoude een brief ontvangen hebben om na te denken over een RKC in de Leidse regio, ivm met een mogelijke samenwerking tussen die gemeenten. De raad van Oegstgeest heeft hier nog niet over gesproken en daar nog geen mening over. Dit gegeven zegt echter niets over de kwaliteit van en tevredenheid

over deze RKC, maar zij wil alleen aangeven dat dit speelt. Mevrouw **Lamers** (Voorschoten) meent dat Voorschoten een dergelijke brief niet heeft ontvangen. De heer **Egmond** (griffier Voorschoten) geeft aan dat die brief ook aan Voorschoten is gericht.

De heer **Van Dissel** (Oegstgeest) verwijst naar de eerdere opmerking over de veiligheid van persoonsgegevens. Staat dit onderwerp op de agenda van de RKC? De **voorzitter** heeft begrepen dat dit een wettelijke aanpassing betreft. De heer **Willemse** (RKC) verduidelijkt dat er veel wetgeving op dit terrein gaande is ook vanuit Europa. Dit punt staat op het lijstje van de RKC.

De heer **Nijhof** zegt tot slot dat de werkgroep Evaluatie met veel plezier de evaluatie heeft uitgevoerd. De **voorzitter** dankt mede namens de andere aanwezigen de leden van de werkgroep voor het werk dat verzet is.

4. Consultatie door de Rekenkamercommissie voor onderwerpen bij gemeenteraden

Onderwerpen die naar voren worden gebracht, zijn:

- jeugdzorg,
- het doen van onderzoek naar een samenwerkingsverband waar de raad moeite heeft met de grip (Omgevingsdienst West-Holland, transformatie nieuwe taken voor Noordwijk, RDOG, historie van onwelkome begrotingswijzigingen);
- de Omgevingswet is een belangrijk maar ook een heel breed onderwerp, het zou handig zijn daarbinnen een verdeling te maken;
- in hoeverre zijn gemeenten klaar om de complexe Omgevingswet in te voeren;
- specifiek voor Voorschoten: worden de aanbevelingen over de gemeentefinanciën goed uitgevoerd en er moet goed naar de kengetallen gekeken worden (hoogte belastingtarieven e.d.);
- onderzoek naar bouwcontracten en de vaak tegenvallende bouwkosten;
- de ondersteuning van de raad, en het functioneren van de raad en de griffie;
- de werkwijze van het Hoogheemraadschap;
- de doelmatigheid en doeltreffendheid van subsidies;
- de achtergrond van de berekeningen en onvergelijkbaarheid mbt overhead.

5. Sluiting

De **voorzitter** vond het een boeiende avond met een mooie dynamiek tussen de RKC en de gemeenteraden.

De heer **Kamermans** zegt dat de RKC altijd op zoek is naar input om de werkwijze te verbeteren. De RKC wil inzichten geven waar de gemeenteraden ook echt iets aan hebben. Dit soort bijeenkomsten helpen hier zeer bij. Er zijn veel reacties gekomen op gedachten die binnen de RKC leven; dat helpt de RKC om haar eigen functioneren aan te scherpen. De RKC heeft de ambitie om de raden optimaal te ondersteunen. Het is plezierig dat de verordening wordt aangepast. Tav de vergoedingen zegt hij, dat de RKC niet om een hoger budget vraagt. Hij dankt alle aanwezigen voor hun komst en inbreng; hij vond het een plezierige bijeenkomst.

De **voorzitter** sluit onder dankzegging de bijeenkomst om 22.15h.